

Tania Aebi

Jomfruturen

TANIA (18) PÅ JORDOMSEILING

OVERSATT AV KARL E. ENGENES

Flyt Forlag

KAPITTEL 1

Det er den 23. oktober 1987. Nok en soloppgang — min trettisjuende alene i Nord-Atlanteren. Rundt meg er havet som flytende fjell av bølger som tårner seg opp, og jeg er skikkelig redd. Vinden og bølgene har gradvis økt i styrke siden i går, da vinden dreide fra sørøst til nordøst. *Varuna* har fått slått masten ned i vannet utallige ganger i løpet av natten, og jeg har ikke fått slappet av, spist, sovet eller tenkt på noe annet enn å holde meg i live. Aktenfra kommer de største bølger jeg noen gang har sett — antakelig sju-åtte meter høye. Det er nesten vinter, og jeg har gapt over for mye. Været kommer helt sikkert til å bli verre.

En meter over meg dunderer kaskader av skummende vann over *Varunas* akterende og skyller over cockpiten. I kabinen er alt som ikke var fastgjort, kastet hulter til bulter. Kjeler og gryter og bokser og verktøy slår mot hverandre inne i skapene. Jeg ligger tredd ned i køya med den ene foten spent mot vasken, slik at jeg ikke skal bli kastet rundt i kabinen. Ennå gjenstår 880 nautiske mil før jeg er hjemme. Jeg vil se Frihetsgudinnen! Jeg vil få meg et varmt bad og noe godt å spise! Jeg vil treffe familien min...»

Jeg stappet loggboken inn i hyllen bak hodet mitt, kjempet meg ut av de uformelige, lange underbuksene og kledde av meg, før jeg begynte å vrikke meg inn i seildressen — først buksene, så jakken. Det var ingen vits i å ha på seg noe under, for det ville være dumt å ødelegge de dyrebare tørre klærne ved å ha dem på ute hvor de ville bli søkkvåte i løpet av sekunder. Jeg snørte igjen hetten rundt det ned-

saltede hodet mitt, dekket av kløende, fett hår som skrek etter å bli vasket. En og annen bølge som uventet hadde skyllet over meg, var praktisk talt den eneste form for dusjing jeg hadde fått den siste måneden til sjøs, og huden min ble saltere og saltere. Jeg hadde ikke råd til å sløse vekk en dråpe av ferskvannet om bord til slik luksus som å vaske meg. Selv om jeg bokstavelig talt dynket meg med talkum, var huden hvit av salt, og baken var dekket av sår, etter å ha sittet på fuktige puter i så mange uker. Det kalde, salte foret i seildressen gnisset mot den nakne huden min som glassbiter, og jeg var nødt til å ta den på meg minst ti ganger i døgnet.

Sammenkrøket på alle fire planla jeg neste trekk, mens jeg stirret ut gjennom de mørkeblå pleksiglasslukene som dekket nedgangen til kabinen. Jeg ventet på dødpunktet mellom to bølger før jeg ustøtt kom meg i gang. OK... nesten klar... klar... NÅ! Jeg åpnet luka hurtig og krabbet ut i cockpiten mens enda et blåmerke føyde seg til arrene som dekket beina mine.

«Kom igjen, Tarzoon,» godsnakket jeg med min kattevenn. «Hvis du vil komme ut, har du sjansen nå.» Han skottet opp på meg fra sitt trygge sted i hjørnet av køya mens han tok mot til seg. *Varuna* rettet seg opp et øyeblikk og Tarzoon hoppet ut gjennom luken, snuste inn luften og holdt seg tett inntil meg. «Det er nokså ille her ute,» betrodde jeg ham, mens jeg klipset sikkerhetslinen på manntauet. Jeg kikket oppover masten mot himmelen. Ingen forandring fra i går — hvis det var noen, var det til det verre. Det blåste opp mot full storm, mellom 20 og 25 meter i sekundet. Regnet lagde kratre i vannet rundt *Varuna*, og lave, mørke skymasser hang over oss. Det siste stykke land som disse skyene hadde kastet skygge over, var Amerika. «Kanskje til og med

New York,» sa jeg høyt, og tanken fikk halvmørket til å virke nesten vennlig.

«Vi er så nær, Tarzoon, og jeg — har denne følelsen — New York-følelsen.» Med den farten vi gjorde nå, var det omtrent åtte dager igjen. Skulle vi sakke av til gjennomsnittshastigheten så langt i seilasen, ville det ta ytterligere fjorten dager.

Jeg kunne allerede føle New Yorks puls og kjente nesten lukten av sivilisasjonen. Jeg fornemmet vibrasjonene fra undergrunnsbanen, og da havet etterapet lyden av klaprende skinner, forestilte jeg meg at jeg var på Lexington linje seks, på tur nordover. Med Guds hjelp ville jeg snart være hjemme. Hjemme, etter at jeg i to og et halvt år hadde iaktatt de fire verdenshjørner fra dekket på denne lille 26 fots seilbåten. Den grå horisonten i vest var full av håp.

Å få landkjenning var ikke noe nytt for meg. Jeg hadde dukket opp fra havets intet og blitt slått av ærefrykt over de takkede klippene på Galápagos, over den grønnkleddede drømmeverdenen på øyene i det sørlige Stillehavet, over byene på Malta, hogd ut i stein. *Varuna* hadde vist meg en verden med mange utfordringer og forbløffende skjønnhet, med eldgamle kulturer, med gavmildhet midt oppe i bunnløs fattigdom, en verden hvor et smil er den største gave du kan gi eller få. I de siste to og et halvt årene hadde jeg tilbrakt 360 dager alene på havet, alltid på vei vestover, alltid på vei hjem. Denne siste landkjenningen ville bety at ringen var sluttet. Den ville avslutte drømmen og starte noe skremmende som ennå var ukjent.

Jeg stirret som hypnotisert mot den hylende vinden, og iakttok hver eneste mur av vann som innhentet oss, løftet *Varunas* akterende og fikk oss til å

skli nedover bølgekammen. Jeg hadde akkurat tid til å huke meg ned og holde meg fast før enda et fjell av en bølge med tusenvis av liter vann slo ned og flommet over oss. Vann strømmet oppover buksebena, lekket inn i hetten og nedover nakken. Så begynte cockpitene sakte å renne av seg, idet *Varuna* fortsatte, ustøtt en fyllik. Mens jeg justerte vindroret, tok jeg et 360 graders overblikk over det nakne havet. Der var ingen ting å se så langt øyet rakk — ingen ting annet enn sinte kjempebølger som vandret mot den evige horisonten.

Tarzoon mjauet ved luken, våt og pjuskete og desperat etter å komme seg på ned og i sikkerhet før neste dukkert kom. Jeg fulgte ham nedenunder, plukket av meg det våte seiltøyet og skrudde på radioen. BBC meldte at det gikk bedre i New York, etter Black Monday, fire dager tidligere. Vi var på 50 grader vestlig lengde da, i blikkstilte og med nesten to tredeler av seilasen over Atlanteren unnagjort. Mens nyhetsoppleseren fortalte om krakket på Wall Street, hadde jeg studert kartet, stirret på stedet der vi var nå og undret på hvordan det ville føles å være der. Nå visste jeg det.

Jeg stilte inn på Radio France, og mens jeg grep etter noe å holde i snublet jeg ned de to trinnene til toalettet som ikke var i bruk. Det var alltid stengt til sjøs, hvor jeg jo var omringet av verdens største toalett. Jeg trengte ikke den hvite potten, og gjorde avlукket om til et skap med snorer som holdt alt på plass. Jeg hengte seiltøyet over den ene snoren. Det begynte å dryppe ned på dørken, og jeg slengte en skitten mopp over de nye vannpyttene i kabinen, gjorde klar parafinkomfyren og kokte vann. Komfyren ble kastet overende i de krappe bevegelsene, det lekket ut litt parafin og fylte det lille

rommet med stank som gjorde meg svimmel. «Jeg har mer enn nok parafin,» tenkte jeg. «Skulle ønske det var vann. Jeg har bare fem flasker igjen. Jeg håper det holder.»

Mens jeg iførte meg superundertøyet igjen, så jeg Tarzoon tygge i vei på korallviften som Olivier hadde gitt meg for å ta med hjem. «Slutt med det, ditt lille monster!» Irettesatte jeg ham mens jeg tok den fra ham for femtiende gang. Den nektet å være surret til skottet, og ramlet hele tiden ned i min køye og i Tarzoons tenner. Jeg plukket den opp igjen og beundret nok en gang de intrikate, kniplingsaktige bladene. Jeg tenkte på Olivier hvordan han elsket å dykke — på leting etter skjell og annet liv under vann. Viften stammet fra San Blas-øyene mellom Colombia og Panama, og jeg husket at den var noe av det første jeg la merke til på *Akka*, Oliviers båt. Her på *Varuna* sammen med Tarzoon, etter å ha seilt nesten rundt hele kloden, holdt den på å gå i oppløsning,

«Jeg lurer på hva han gjør akkurat nå,» sa jeg høyt. «Hvis han klarte å komme til USA, er han kanskje ved Det amerikanske konsulatet og søker visum. Hvis han ikke klarte å komme...» Jeg var på bristepunktet, både følelsesmessig og fysisk, og jeg visste bedre enn å utsette meg for torturen som negative tanker ville gi. Men det hjalp ikke. Og selv om jeg pakket viften vekk i toalettskapet, der den ikke ville bli mer ødelagt, var det overalt ting som minnet meg om Olivier, den stille mannen som hadde blitt en del av livet mitt i Vanuatu i det sørlige Stillehavet. Hvis det ikke var for ham, ville jeg ikke være her i dag, det visste jeg.

Vi gråt begge to da vi kysset hverandre farvel, og jeg omsider klarte å komme meg vekk fra den lille øya Malta, uten å vite om vi noensinne ville se hver-

andre igjen. Foran *Varuna* lå Middelhavet og deretter Nord-Atlanteren. Olivier skulle dra tilbake til hjemmet sitt i Sveits. Våre liv, som hadde blitt knyttet så tett sammen i så mange måneder mens vi seilte sammen rundt halve jorden — han om bord i *Akka* og jeg i *Varuna* — syntes nå å være fylt med usikkerhet. Bare tiden ville vise.

De buldrende, brakende og klagende lydene som kommer fra en seilbåt som kjemper seg gjennom en storm på havet, samstemmer i en kaotisk og temmelig falsk symfoni. En uvanlig lyd eller bevegelse som, merkes med én gang — som nå. Det kom en svak bankelyd mot *Varunas* skrog ved baugen, og jeg snudde meg mot lyden. Den store fokka som jeg brukte i svake vinder, lå surret forut. Den var i ferd med å løsne, og maljen i akterliket var begynt å slå mot skroget i hver bølge. Seilet måtte surres fast før det ble dratt over bord.

Jeg fikk på meg utstyret igjen, krabbet ut og festet sikkerhetssele til manntauet mens *Varuna* begravde baugen i hver bølge. «Jeg kan like godt få det overstått med én gang,» ropte jeg og kjempet meg forover gjennom vannmassene, holdt fast i sikkerhetslinen og manntauet på veien og slo foten stygt mot et av røstjernene.

«Å, for Guds skyld!» skrek jeg, da nok en vegg av vann kastet *Varuna* over på siden og gjorde meg søkkvåt. Hetten blåste av og håret pisket meg i ansiktet da jeg nådde det stampende fordekket. Jeg holdt meg fast og begynte å løsne de vasstrukne knutene, samlet seilet, rullet det sammen til en bunt og surret det på nytt. Så manøvrerte jeg raskt tilbake til cockpiten. Ved sprayhooden tok jeg en rask sjekk rundt horisonten, over dekket, riggen og det frådende havet

forut, en siste gang før jeg smatt inn. Da jeg satte luken på plass, minsket den ulende larmen, og radioen ønsket meg velkommen tilbake med Bob Marleys «Coming in from the Cold». Klokken var bare ni på morgenen.

Vinden fortsatte å hyle i riggen. Det var den samme lyden som når den klaget i furutrærne bak huset til familien vår da vi bodde i Vernon. Tankene mine gikk tilbake til barndomstiden, til foreldrene mine og til livet vårt som var så kaotisk at det rasende havet i dag nesten virket blekt i sammenligning.

Jeg så på hendene mine og smilte. De var blitt mer tykkhudet enn fars hender noen gang hadde vært den tiden han livnærte seg som bygningsarbeider. Den stadige fuktigheten på havet hadde trengt så dypt inn i huden at trælene skrellet av i innskrumpede hvite klumper. Jeg tenkte på hvor stolt faren min ville bli — jeg hadde endelig klart å avslutte noe mer enn et måltid. Min far, den talentfulle sveitsiske kunstneren med grenseløs energi, en mann som samlet på opplevelser — han hadde nesten beseglet min skjebne. Selv om det kanskje var *hans* drømmereise jeg begynte på, hadde jeg et sted underveis skapt min egen.

På godt og vondt var livet mitt nå vevd av en annen slags tråd enn hva tilfellet var med mine kjære som jeg reiste tilbake til. Om litt ville jeg få se forskjellene som jeg hittil bare hadde lest om i brev. Jeg ville treffe bestevenninnen min fra skolen, Rebecca. Det første barnet hennes, mitt gudbarn Kendra, var blitt ett og et halvt år allerede, og jeg hadde aldri sett henne. Mange av vennene mine hadde begynt på college. Tre hadde blitt helter i musikkverdenen — jeg hadde lest og hørt om dem i *Newsweek* og på BBC.

Broren min Tony gikk ikke i tiende klasse lenger, men derimot på college i Stonybrook. Søsteren min

Nina gikk tredje året på Cornell, og Jack, den yngste, gikk siste året på high school. Vi hadde alle sammen gjort vårt beste for å skrive brev og holde kontakten med kassetter og telefonsamtaler de siste to og et halvt årene, men ettersom månedene gikk og landkjenningene ble lenger og lenger hjemmefra, merket jeg i brevene og i de sjeldne telefonsamtalene uten statiske forstyrrelser, at vi hadde gått i hver vår retning — i større grad enn jeg hadde trodd var mulig. Merket de det også? Jeg undret på om jeg noen gang ville passe inn igjen.

Livet mitt hadde vært en salig blanding av ville omstendigheter, helt til den dagen da *Varuna* bar meg ut av New Yorks havn i en alder av 18 år. Jeg tenkte tilbake på den dagen og så for meg den redde jenta jeg hadde vært, full av tøylesløse visjoner om fremtiden. I dag tok jeg meg i å misunne hennes uskyld. Jeg lurte på om hun noensinne igjen ville være modig nok til å betale prisen for en drøm av slike dimensjoner, nå når hun hadde lært om spillets farer.

De benete knærne mine syntes tydelig gjennom det tynne stoffet i de lange underbuksene. Jeg var ikke så mager som jeg hadde vært i Rødehavet, men jeg hadde ennå ikke fått noe kjøtt på bena. Rødehavet, som med en slanges gaffellignende tunge deler Afrika fra landene i Asia, hadde nesten gjort ende på meg med sin brennende hete og uforsonlige motvind. I mer enn 24 dager kunne jeg ikke sove mer enn 30 minutter av gangen på grunn av været, sjøen og en motor som hele tiden brøt sammen. Jeg ble rammet av svimmelhet og feber, normalvekten min på 55 kilo hadde skrumpet inn til radmagre 48 innen *Varuna* ankom Egypt. Jeg hadde ikke kommet meg ordentlig før jeg satte av sted gjennom Middelhavet, og måtte betale prisen ved nesten å miste både båten og livet

200 nautiske mil fra spanskekysten, og med bare et kort pusterom i Gibraltar før jeg satte kursen over Atlanteren. Jeg hadde ikke noe valg. Tidsfristen jaget meg som en grizzlybjørn etter en markmus, og jeg var nødt til å fortsette.

Det New York jeg kom hjem til, kunne aldri bli det samme som det jeg hadde forlatt som attenåring, men navnene føltes fortsatt like levende som nerve-tråder. Etter som vi nærmet oss, var lyden av dem på leppene mine som et beroligende mantra. Greenwich Village. TriBeCa. SoHo. Minner hjemmefra ble tydeligere mens de siste milene tikket inn på *Varunas* slepelogg. Jeg så for meg West Villages brosteinsgater med kanter av teglstein, sandstenshus pyntet med balustrader og steinfigurer og omkranset av garasjer, hager, kirker og parker. Jeg husket kunstnerne som plutselig kom frem fra alle kriker og kroker på Memorial Day og Labor Day for å delta i kunstutstillingen. Jeg husket de homoseksuelle med sine erotiske butikker og barer med navn som Den rosa pusekattbutikken, Rambukken og Ambolten.

Familien min bor i SoHo, tre kvartaler nedenfor Square Park, og i min tenåringshjerne var det sentrum for alt som betydde noe på planeten. Jeg så for meg East Village, nedslitt og misbrukt av generasjoner med hippier, narkomane, gjenger, bohemer og folk som overgår hverandre i opprørskhet. Der fant du sadomasochisten med sikkerhetsnåler gjennom brystvortene og flasker tredd gjennom ørene, og Godtemannen, en nifs kjempe på rulleskøyter med bustete gulrotfarget hår og sort flosshatt, alltid omgitt av unge jenter som mottok hallusinerende sukkertøy. Så var det Den lilla mannen som syklet rundt på sin gamle, rustne fiolette sykkel mens han kom med sine personlige utsagn mot kapitalismen ved å dele ut

informasjonsblad som inneholdt telefonkredittkortnummerne til store bedrifter. Der var Hare Krishna-medlemmer som svevde forbi i en oransje sky og slo i vei på sine cymbaler mens de ringte med bjeller og messet. Unge puertoricanske gjenger, kledd for å drepe, streifet omkring i gatene. Halliker dengte opp horene sine og drankere lå i dynger langs gaten, mens de snorket og holdt fast i de alltid nærværende flaskene med ildvann. Der var musikere som sto og sang lavt på ett gatehjørne og sjonglører på det neste. På de andre gatehjørnene var det heroinvrak, hippier og en fyr med rastafletter som hvisker: «Noe å røyke på, beroligende, hallusinerende, alt du trenger.» Og noen ganger: «Jeg tar sjekk og betalingskort.»

East Village var en sammenfiltret kjede av utleiegårder, lave bygninger, suppekjøkkener, soningsanstalter og graffiti. Butikker med blendede vinduer, skumle kneiper hvor du hever sjekker, der var brukbutikker, billige klesbutikker, pantesjapper og urteut salg, alt sammen overvåket av stille, gamle mennesker som allerede hadde vært gjennom det hele.

Og til slutt var det punkere og gateungdom som ofte oppsøkte barene og klubbene i asfaltjungelen — det var den gruppen jeg tilhørte som tenårings. I East Village har alle en merkelapp, alle passet inn ett eller annet sted uten at de behøvde å oppgi noen grunn. Jeg hadde en merkelapp den gangen. Hva ville den være nå?

Tarzoon gned nesen sin mot ansiktet mitt, og jeg ble raskt brakt tilbake til nåtiden da *Varuna* krenget medvinds. «Hvordan har min lille venn det,» spurte jeg og tok ham i armene og klødde ham på magen. Malingen varmet hjertet mitt. Jeg strakte meg opp til nettet som hang over hodet, og dro ut posene med

gresskarfrø og kattegodter. Den lille hengekøya, en gave jeg fikk på Bermuda, min aller første landkjenning, inneholdt grønnsaker, snacks og diverse av ditt og datt. Da jeg hengte den tvers over kabinen første gang, var den blendende hvit, men nå var den grå der den hang etter sine siste tråder, som om den ventet på at jeg skulle komme meg hjem før den gav seg.

Det gikk rundt i hodet mitt, mer på grunn av presset med å komme hjem og begynne på nytt enn av frykten for stormen rundt meg. I 30 måneder og 27000 nautiske mil hadde det ikke vært noen usikkerhet med hensyn til fremtiden. Hver dag hadde jeg målet klart for meg — å styre vestover, å seile hjem igjen. For hver storm, for hver vindstille, for hver følelsesmessig opp- og nedtur — jeg kunne alltid stole på dette ene at alt etter hvert ville bli et minne. I dag var oppmerksomheten min festet på fremtiden. Den mest skremmende av alle landkjenninger lå foran meg, bak horisonten i vest. Jeg vendte tilbake til et hjem som aldri kunne bli som det jeg tok farvel med for et liv siden.

KAPITTEL 2

Det fantes alltid dem som omtalte min far som gal. Vi syntes aldri det. «Hvorfor gå når du kan løpe?» pleide han å si. «Hvorfor sitte inne når du kan være ute?» «Hvorfor være hjemme og slite med å få endene til å møtes når du kan reise av sted og sitte på en kamel i Timbuktu eller klatre i Mont Blanc eller kjøre tvers over Afrika i en Land Rover?» Drømmene som han hadde for seg selv og for oss — det var det eneste vi alle sammen ønsket å høre om da vi vokste opp. Sett gjennom hans øyne var verden